

สภาพบริบทการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและแนวทางการสร้างความฉลาดรู้ทางกาย
ในรายวิชาบาสเกตบอล โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร
The Physical Education Learning Management Context and the Physical
Literacy Guideline on Basketball Subject for Upper Secondary School,
Bangkok Metropolitan

จาดูรนต์ มหากนก^{1*}, สุนันทา ศรีศิริ² และลักขมี นิมวงศ์³

Jaturon Mahakanok^{1*}, Sununta Srisiri² and Luxsamee Chimwong³

(Received: Mar. 22, 2024; Revised: May 21, 2024; Accepted: May 21, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพบริบทการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและแนวทาง การสร้างความฉลาดรู้ทางกายในรายวิชาบาสเกตบอล โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ครูพลศึกษา จำนวน 20 คน ได้มาจากการคำนวณขนาดของตัวให้ข้อมูลด้วยโปรแกรม G*Power และ 2) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และแบบอุปนัย ผลการศึกษาสภาพบริบท พบว่า 1) ครูผู้สอนเน้นการจัดกิจกรรมกลุ่มและเกม การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการสอนแบบสาธิต 2) การจัดเรียงเนื้อหาจากทักษะง่ายไปสู่ทักษะยาก และทักษะที่สนุกสนานและท้าทายมาจัดการเรียนรู้ก่อน และ 3) ครูให้ความเห็นว่านักเรียนมีเจตคติแตกต่างกันระหว่างการวัดและประเมินผลแบบรายบุคคลที่มีความกดดันมากกว่าแบบกลุ่ม และผลการศึกษาแนวทางการสร้างความฉลาดรู้ทางกายพบว่า องค์ประกอบที่ควรให้ความสำคัญมากที่สุดในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ ด้านจิตใจและด้านร่างกาย กิจกรรมจะต้องเป็นกิจกรรมแบบร่วมมือ ที่มีความสนุกสนานท้าทาย และเสริมแรงทางบวก และการวัดและประเมินผลในองค์ประกอบด้านจิตใจและสังคมใช้แบบประเมินพฤติกรรมตนเอง ควบคู่ไปกับการสังเกต

¹ นิสิตปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพศึกษาและพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ 10110

Ed.D. Student in Health Education and Physical Education, Faculty of Physical Education, Srinakharinwirot University Bangkok 10110, Thailand

* Corresponding author, e-mail: jaturon.mahakanok@swu.ac.th

² สาขาวิชาสุขภาพศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ 10110

Health Education Division, Faculty of Physical Education, Srinakharinwirot University, Bangkok 10110, Thailand

³ สาขาวิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ 10110

Physical Education Division, Faculty of Physical Education, Srinakharinwirot University, Bangkok 10110, Thailand

คำสำคัญ: บาสเกตบอล การจัดการเรียนรู้พลศึกษา ความฉลาดรู้ทางกาย
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ABSTRACT

This study aimed to examine the physical education learning management context and physical literacy guideline on basketball subject in upper secondary school, Bangkok Metropolitan. The research methodology employed a qualitative approach, focusing on two key informant groups: Twenty physical education teachers were selected from the sample size calculation using the G*Power software; and A group of ten experts were selected using the purposive method. In-depth interviews with 2 groups using a semi-structured interview. The qualitative data analysis included content analysis and inductive analysis. The results showed the following context of physical education learning management: 1) The teachers emphasized group and games activities, collaborative learning and demonstration-based; 2) The content sequencing ranged from easy to challenging skills, with an emphasis on engaging and challenging activities; and 3) The teachers perceived differences in student attitudes between individualized assessment (with higher pressure) and group assessment. The study also suggested the following guidelines for promoting physical literacy. The most crucial components for upper secondary school students are mental and physical aspects. The activities should be collaborative, challenging, enjoyable, and positively reinforcing, and the assessment of mental and social components should be paired with observation.

Keywords: Basketball, Physical education learning management, Physical literacy,
Upper secondary school students

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่างๆ ที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) เป็นไปตามจุดมุ่งหมายและหลักการการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยการจัดการเรียนรู้ในวิชาพลศึกษานั้นว่ามีความ

สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของและหลักการการจัดการศึกษา (วาสนา คุณาภิสิทธิ์, 2536) เพราะพลศึกษา คือ วิชาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และทักษะ โดยใช้กีฬาและกิจกรรมทางกายเป็นสื่อการเรียนรู้ แต่จากการศึกษาของ พรทิพา ตาลเหล็ก (2556) พบว่าปัญหาในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ คือ องค์กรความรู้เกี่ยวกับสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ และสมรรถภาพทางกลไก ประกอบกับปัจจัยที่ส่งผลให้ ความสนุกสนานในการเรียนวิชาพลศึกษาลดลง กล่าวคือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการที่น้อยเกินไป และความรู้สึกกดดันกับการสอบวัดทักษะ ล้วนเป็นปัญหาต่อการจัดการเรียนรู้พลศึกษาทั้งสิ้น (ระพีพัฒน์ เดือนเพ็ญศรี และเกษมสันต์ พานิชเจริญ, 2562)

นอกจากนี้สถานการณ์ด้านกิจกรรมทางกายในเด็กและเยาวชนไทย (อายุ 5-17 ปี) จัดอยู่ในเกณฑ์ที่น่าเป็นห่วงที่สุด มีเด็กและเยาวชนไทย ประมาณ 1 ใน 4 เท่านั้น ที่มีกิจกรรมทางกายเพียงพอตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก (ศูนย์พัฒนาองค์ความรู้ด้านกิจกรรมทางกายประเทศไทย, 2563) ซึ่งจากการสังเคราะห์ถึงสาเหตุหลักของปัญหาดังกล่าวพบว่า มีความเชื่อมโยงกับความบกพร่องในเรื่องความฉลาดรู้ทางกาย (Physical literacy) ซึ่งหมายถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของร่างกาย ที่รวมถึงแรงจูงใจ ความมั่นใจ และความรู้ความเข้าใจของการเคลื่อนไหวร่างกายที่ให้คุณค่าและส่งเสริมและสนับสนุน ให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางกาย (กลุ่มงานวิเคราะห์สถานการณ์และนโยบาย, 2564) โดยความฉลาดรู้ทางกายมีองค์ประกอบแบ่งออกเป็น 4 ส่วน (Australian Sports Commission, 2019) ประกอบไปด้วย 1) ด้านร่างกาย (Physical) 2) ด้านจิตใจ (Psychological) 3) ด้านสังคม (Social) และ 4) ด้านสติปัญญา (Cognitive) มีความสอดคล้องกับคุณภาพของผู้เรียนที่คาดหวังในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) ซึ่งจะมุ่งเน้นไปที่ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านความรู้ และด้านร่างกาย โดยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาตนเอง สามารถดูแลสุขภาพ สร้างเสริมสุขภาพ เล่นกีฬาหรือเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการด้วยความสนุกสนาน ทั้งนี้การเลือกกิจกรรมกีฬาที่นำมาใช้เป็นสื่อในการสร้างเสริมความฉลาดรู้ทางกาย ในองค์ประกอบที่กล่าวมาข้างต้นก็นับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ ซึ่งกีฬาสเกตบอลเป็นกีฬาที่เล่นได้ไม่ยากและมีความเชื่อมโยงกับการสร้างเสริมความฉลาดรู้ทางกายของผู้เรียนในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็น 1) ด้านร่างกาย ที่ส่งเสริมสมรรถภาพทางกาย 2) ด้านจิตใจ ที่ส่งเสริมความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา 3) ด้านสังคม เพราะเป็นกีฬาที่เล่นเป็นทีมร่วมกับคนหมู่มาก และ 4) ด้านสติปัญญา จากการนำความรู้ที่ได้ ไปประยุกต์ใช้กับการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน (ธงชัย เจริญทรัพย์มณี, 2538)

ด้วยปัญหาสถานการณ์การจัดการเรียนรู้พลศึกษา และการเข้าร่วมกิจกรรมทางกายที่ไม่เพียงพอของเด็กและเยาวชน รวมไปถึงคุณภาพของผู้เรียนที่คาดหวังในหลักสูตรฯ ที่มี

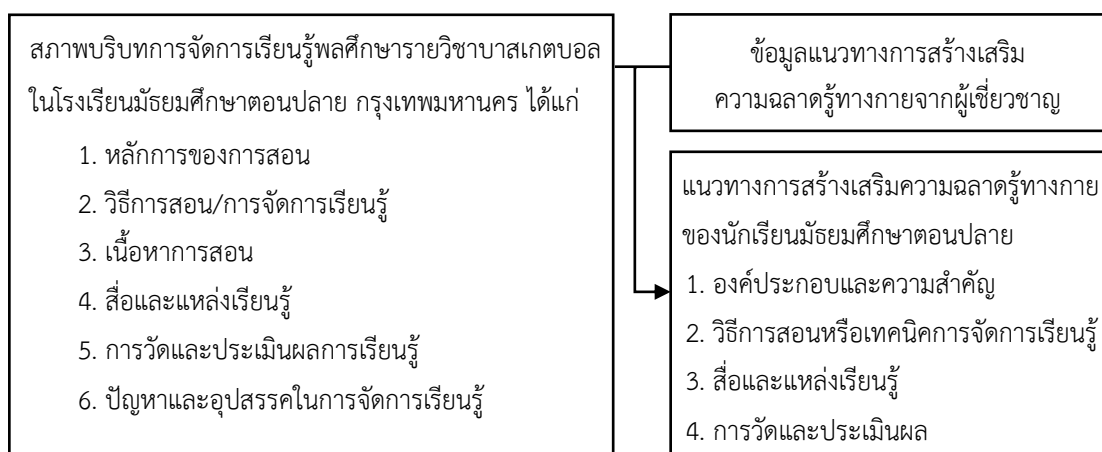
ความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้ทางกาย ประกอบกับผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนในรายวิชาบาสเกตบอลที่พบว่า กีฬาบาสเกตบอลมีความเชื่อมโยงและสร้างเสริมความฉลาดรู้ทางกายของผู้เรียนได้ ด้วยข้อมูล และสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยทำการศึกษาในหัวข้อดังกล่าว ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่สามารถทำให้นักเรียนมีองค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่สร้างเสริมความฉลาดรู้ทางกายที่เป็นปัจจัย ในการแก้ไขปัญหาในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมทางกายของเยาวชนได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพบริบทของการจัดการเรียนรู้พลศึกษารายวิชาบาสเกตบอลในโรงเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างเสริมความฉลาดรู้ทางกายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในรายวิชาบาสเกตบอล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพบริบทการจัดการ เรียนรู้ในแต่ละด้าน ประยุกต์จากแนวคิดของ กุลิสรา จิตรชญาวนิช (2562) ที่ระบุถึงองค์ประกอบ ของการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ และ 2) แนวทางการสร้างเสริมความฉลาดรู้ทางกาย ประยุกต์จาก การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นของ สกฤตการ สังข์ทอง (2562) ทำให้ได้กรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ภาพกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการการทำวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เลขที่ SWUEC-G-237/2566X เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2566

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept interview) ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบ่งตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 การศึกษาสภาพบริบทของการจัดการเรียนรู้พลศึกษารายวิชาบาสเกตบอล ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร ประชากร คือ ครูผู้สอนรายวิชาบาสเกตบอล ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 153 โรง ซึ่งเป็นโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และ 2 จำนวน 119 โรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) โรงเรียนสาธิต จำนวน 9 โรง โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 9 โรง (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2564) และโรงเรียนเอกชน กลุ่มสามัญศึกษา 16 โรง (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2562) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ครูผู้สอนรายวิชาบาสเกตบอลในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 โรงเรียน เลือกขนาดด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G*Power ที่มี Effect size = 0.8, α err prob = 0.05, Power (1- β err prob) = 0.95 ได้จำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด 20 โรงเรียน หลังจากนั้นทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selected) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ 1) เป็นครูผู้สอนรายวิชาบาสเกตบอลในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร 2) มีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีเกณฑ์การคัดออก ได้แก่ 1) มีความประสงค์ในการออกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และ 2) ไม่สามารถเข้าร่วมการสัมภาษณ์เชิงลึกได้

กลุ่มที่ 2 การศึกษาแนวทางการสร้างเสริมความฉลาดรู้ทางกายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในรายวิชาบาสเกตบอล กลุ่มผู้เชี่ยวชาญรวมทั้งสิ้น 10 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อย คือ (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านความฉลาดรู้ทางกาย จำนวน 3 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ 1) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกทางพลศึกษา หรือ มีตำแหน่งตั้งแต่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป 2) เป็นผู้จัดทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดรู้ทางกาย (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ 1) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 2) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกทางพลศึกษา หรือการวัดและประเมินผล หรือ มีตำแหน่งตั้งแต่ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป และ 3) มีประสบการณ์การสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล 3 ปี ขึ้นไป และ

(3) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนรายวิชาบาสเกตบอล จำนวน 5 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ 1) เป็นผู้เชี่ยวชาญกีฬาบาสเกตบอล 2) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททางพลศึกษา หรือมีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 3 ปีขึ้นไป และมีเกณฑ์การคัดออกได้แก่ 1) มีความประสงค์ในการออกจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และ 2) ไม่สามารถเข้าร่วมการสัมภาษณ์เชิงลึกได้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) โดยผู้วิจัยได้ออกแบบแนวคำถามตามแนวคิด ทฤษฎี และดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) พบว่า IOC ได้เท่ากับ 1.00 และนำไปทดลองใช้กับผู้เชี่ยวชาญที่ไม่ใช่กลุ่มในการเก็บข้อมูล จำนวน 3 คน ซึ่งแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 การศึกษาสภาพบริบทของการจัดการเรียนรู้พลศึกษารายวิชาบาสเกตบอลในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างครูผู้สอนรายวิชาบาสเกตบอลในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีรายละเอียดของข้อคำถามแยกออกเป็น 2 ตอน คือ 1) ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาบาสเกตบอลในปัจจุบัน ในเรื่องการจัดลำดับเนื้อหา เทคนิคการสอน สื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล และสภาพปัญหา และ 2) ข้อคำถามเกี่ยวกับความฉลาดรู้ทางกาย ในเรื่องความหมาย ความสำคัญ และการนำความฉลาดรู้ทางกายไปสอดแทรกในรายวิชาบาสเกตบอล

กลุ่มที่ 2 การศึกษาแนวทางการสร้างเสริมความฉลาดรู้ทางกายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในรายวิชาบาสเกตบอล ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จำนวน 3 ฉบับ คือ (1) สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านความฉลาดรู้ทางกาย มีรายละเอียดของข้อคำถามแยกออกเป็น 2 ตอน คือ 1) ข้อคำถาม ในเรื่องความหมาย ความสำคัญ และองค์ประกอบของความฉลาดรู้ทางกายที่ต้องให้ความสำคัญในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) ข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างเสริมความฉลาดรู้ทางกาย แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ (2) สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการวัดและประเมินผล และ (3) สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนรายวิชาบาสเกตบอล มีรายละเอียดของข้อคำถามแยกออกเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อคำถามในเรื่องความหมาย ความสำคัญ และองค์ประกอบของความฉลาดรู้ทางกายที่ต้องให้ความสำคัญในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) ข้อคำถามเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาบาสเกตบอล และ 3) ข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยนำโครงการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อผ่านการพิจารณาแล้วผู้วิจัยประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียน หรือหัวหน้าหน่วยงานของกลุ่มตัวอย่าง

3.2 สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงลึกให้กับกลุ่มตัวอย่างทราบ พร้อมทั้งขออนุญาตบันทึกเสียง นัดหมาย วันและเวลาในการสัมภาษณ์ จัดบันทึกภาคสนามและทำการบันทึกเทป ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ 60 นาทีต่อกลุ่มตัวอย่าง 1 ท่าน และผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเป็นความลับและทำลายหลังจากเผยแพร่แล้ว 1 ปี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) และการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ATLAS.ti มีขั้นตอนดังนี้ 1) ทำความเข้าใจข้อความ ที่ปรากฏในบทสนทนาจากการสัมภาษณ์ 2) จับประเด็นสำคัญตั้งเป็นดัชนีจัดระบบให้รหัสข้อมูล 3) จัดหมวดหมู่และจำแนกประเภทดัชนี 4) ตีความข้อมูลและดำเนินการตรวจสอบความหมาย 5) สร้างข้อสรุปจากดัชนีหมวดหมู่ และความหมายทั้งหมด และ 6) นำเสนอข้อสรุปและตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

5. สถิติที่ใช้และการนำเสนอข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเพศของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ จำนวน และร้อยละ และนำเสนอข้อมูลด้วยคำพรรณนาตามหัวข้อที่สัมภาษณ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. ส่วนที่ 1 สภาพบริบทของการจัดการเรียนรู้พลศึกษารายวิชาบาสเกตบอลในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

1.1 ข้อมูลพื้นฐาน ผู้ให้ข้อมูลเป็นชาย 15 คน (ร้อยละ 75.00) และหญิง 5 คน (ร้อยละ 25.00) รวม 20 คน

1.2 สภาพบริบทของการจัดการเรียนรู้พลศึกษาในรายวิชาบาสเกตบอล

1.2.1 หลักการของการสอน ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่า หลักการจัดการเรียนรู้พลศึกษารายวิชาบาสเกตบอลยึดตามตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้รายวิชาพลศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

1.2.2 วิธีการสอน/การจัดการเรียนรู้ ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่า เน้นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมกลุ่มมากที่สุด จากจำนวนผู้ให้ข้อมูล 16 ใน 20 คน ดังคำให้สัมภาษณ์ของครู ก.

ที่กล่าวไว้ว่า “การจัดการเรียนรู้จะเน้นการทำงานเป็นทีม เพราะกีฬาบาสเกตบอลเป็นกีฬาประเภททีม นักเรียนจะต้องมีการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยในกลุ่มจะมีกลุ่มที่เก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน ปะปนกันไป ทำให้เขาเกิดการเรียนรู้ และเน้นการทำงานร่วมกัน” ซึ่งจาก คำให้สัมภาษณ์ของ ครูผู้สอนยังพบอีกว่า มีความสอดคล้องกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในอีกหลายๆ รูปแบบ อาทิเช่น การจัดการเรียนรู้แบบ JIGSAW ที่ครูเพศหญิงคนหนึ่งกล่าวว่า “ให้แบ่งนักเรียนที่เป็น นักเรียนดี ปานกลาง อ่อน และให้แต่ละคนไปศึกษาเรื่องที่แตกต่างกันออกไป หลังจากนั้นให้กลับมา วางแผนคุยกันและนำไปสู่การเล่นทีมต่อไป” หรือการจัดการเรียนรู้แบบ TGT ที่ครูเพศหญิงคนหนึ่ง กล่าวว่า “เทคนิคที่ใช้เป็นประจำก็คือการใช้ Team Game Tournament เป็นสิ่งที่นำมาเชื่อมโยงกับ ทักษะต่างๆ ที่ครูสอน เพราะนักเรียนจะเกิดความสนุกสนาน” นอกจากนี้ จากคำสัมภาษณ์ยังพบ อีกว่าครูผู้สอนมีการใช้การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมในการจัดการเรียนรู้รายวิชาบาสเกตบอล อีกด้วย

ส่วนวิธีการสอนที่ครูมีการบูรณาการและนำมาสอดแทรกด้วยนอกเหนือ จากการใช้กิจกรรมกลุ่มก็คือ การสอนแบบสาธิตและการจัดกิจกรรมในรูปแบบเกม ดังคำสัมภาษณ์ ของครูชายคนหนึ่งกล่าวว่า กิจกรรมเกมที่นำมาใช้เพื่อให้นักเรียนรู้สึกสนุก นำไปสู่การออกกำลังกาย และอยากเล่นกีฬาบาสเกตบอล เพราะพื้นฐานของนักเรียนจะมีหลายแบบ ซึ่งเราจะต้องทำยังไงก็ได้ ให้กลุ่มที่เล่นไม่เป็นให้เขาอยากกลับมาเล่นบาสเกตบอลอีก จึงใช้กิจกรรมเกมเข้ามาสอดแทรก ในชั้นวอร์มอัพ และชั้นนำไปใช้”

1.2.3 เนื้อหาการสอน พบว่าเนื้อหาที่สอนผู้สอนจะให้ความสำคัญกับเนื้อหาในเรื่อง การเลี้ยงและการรับส่งลูกบาสเกตบอล การทำคะแนนที่แยกย่อยออกมาเป็นการยิงลูกบาสเกตบอล และการเลย์อัพ การเล่นทีม การเคลื่อนไหวเบื้องต้น การสร้างความคุ้นเคยกับลูกบาสเกตบอล กฎและกติกา ประวัติความเป็นมาของกีฬาบาสเกตบอล สมรรถภาพทางกาย ประโยชน์ และการดูแล อุปกรณ์ โดยครูผู้สอนมีความเห็นพ้องต้องกันว่า การรับส่ง การเลี้ยง การทำคะแนน และการ เคลื่อนไหวพื้นฐานมีความสำคัญเป็นอย่างมากในกีฬาบาสเกตบอล ดังคำสัมภาษณ์ที่ครูคนหนึ่ง ได้กล่าวว่า “เริ่มจากพื้นฐานในการเคลื่อนที่เคลื่อนไหวไปก่อน ตามมาด้วยทักษะการรับส่ง ลูกบาสเกตบอลที่จะต้องมีการรับส่งเป็นจำนวนมาก เป็นทักษะที่ใช้ลำเลียงลูกบาสเกตบอลขึ้นมา แด่นหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อด้วยทักษะการเลี้ยง คือเมื่อส่งไปแล้วจะต้องใช้การเลี้ยงเคลื่อนที่ ไปพร้อมกับบอลเพื่อทำการหลบหลีกนำบอลขึ้นไปถึงแดนหน้าแล้วก็จะ เป็นทักษะการยิงประตูต่อไป” ซึ่งมีครูบางคนได้นำทักษะการยิงลูกบาสเกตบอลขึ้นมาสอนก่อนเป็นทักษะแรกอีกด้วย โดยครูชาย คนนั้นให้เหตุผลว่า “เหตุผลที่เอาทักษะการยิงประตูขึ้นมาสอนก่อน เพราะว่ามันเป็นทักษะที่ทำหาย ความสามารถของนักเรียน และนักเรียนส่วนใหญ่ชอบการแข่งขัน” ส่วนการจัดเรียงเนื้อหาพบว่า ครูใช้วิธีการจัดเรียงจากทักษะที่ง่ายไปสู่ทักษะที่ยาก จากความสำคัญ และความสัมพันธ์กันของทักษะ

1.2.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้ ครูมีความคิดเห็นว่าสื่อที่อยู่ในระบบออนไลน์บางสื่อไม่มีความถูกต้องและไม่ทันสมัย โดยสื่อที่คุณครูใช้จัดการเรียนรู้จะมีตั้งแต่สื่อหรืออุปกรณ์ที่ครูสร้างขึ้นเอง, สื่อหรืออุปกรณ์ที่นักเรียนสร้างขึ้น และการใช้อุปกรณ์กีฬาหรือสื่อที่มีอยู่แล้ว

1.2.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) วิธีในการวัดและประเมินผล ในด้านพุทธิพิสัย ครูผู้สอนจะวัดและประเมินผลด้วยการสอบแบบปรนัย การสอบแบบอัตนัย การสัมภาษณ์ และจากแบบฝึกหัดที่มอบหมายให้นักเรียนทำ ในด้านทักษะพิสัย จะใช้การวัดและประเมินผลในรูปแบบรายบุคคล และแบบกลุ่มโดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบรูบริก ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ส่วนในด้านเจตคติจะมีการใช้การสังเกตโดยมีแบบสังเกตพฤติกรรม 2) ความคิดเห็นที่ครูมีต่อการวัดและประเมินระหว่าง การวัดและประเมินทักษะกระบวนการ แบบรายบุคคล และแบบกลุ่ม จากการสัมภาษณ์พบว่า การวัดและประเมินผลแบบกลุ่มส่งผลต่อเจตคติของนักเรียนที่แตกต่างกัน ดังคำให้สัมภาษณ์ของคุณครู ก. ที่กล่าวว่า “คิดว่านักเรียนค่อนข้างมีเจตคติที่แตกต่างกันระหว่างการวัดและประเมินผลแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม เพราะเวลานักเรียนออกไปยังลูกคนเดียว ไม่มีความมั่นใจ ต่างจากตอนซ้อมรวมกลุ่มกับเพื่อนที่นักเรียนทำได้ดีกว่าตอนออกมาสอบคนเดียว” และครู ข. ที่มีความคิดเห็นว่า “นักเรียนเวลาทดสอบเดี่ยวจะมีเรื่องความกดดัน เวลานักเรียนยิง เพื่อนจะคอยสังเกตหรือมองนักเรียนที่กำลังทดสอบอยู่ ก็จะมีเรื่องความกดดัน แต่ว่าถ้าเป็นแบบกลุ่ม จะมีการพูดคุยกันในทีมหรือการวางแผน” แต่ทั้งนี้ครูยังให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าการวัดและประเมินผลอาจจะใช้การทดสอบแบบกลุ่ม แต่มีการให้คะแนนแยกย่อยเป็นรายบุคคล จึงจะเหมาะสม

1.2.6 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ ครูมีความคิดเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคสามารถแยกออกได้เป็น 4 ส่วน คือ 1) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ในเรื่องความแตกต่าง ระหว่างบุคคลเจตคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาพลศึกษา ปัญหาในเรื่องการเข้าชั้นเรียนสาย และการติดเครื่องมือสื่อสาร 2) ปัญหาด้านสถานที่ ในเรื่องสถานที่ไม่เพียงพอ หรือเป็นสถานที่กลางแจ้งซึ่งอาจส่งผลเสียต่อสุขภาพของผู้เรียน 3) ปัญหาด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ ในเรื่องความไม่ถูกต้องและไม่ทันสมัย และ 4) ปัญหาด้านโครงสร้างของหลักสูตร ที่ครูมีความคิดเห็นว่าควรที่จะเพิ่มเวลาของการเรียนวิชาพลศึกษา

2. ส่วนที่ 2 แนวทางการสร้างเสริมความฉลาดรู้ทางกายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในรายวิชาบาสเกตบอล

2.1 ข้อมูลพื้นฐาน ผู้เชี่ยวชาญเป็นชาย 7 คน (ร้อยละ 70.00) และหญิง 3 คน (ร้อยละ 30.00) รวม 10 คน

2.2 แนวทางในการสร้างเสริมความฉลาดรู้ทางกายในรายวิชาบาสเกตบอล

2.2.1 องค์ประกอบและความสำคัญของความฉลาดรู้ทางกายในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการฉลาดรู้ทางกาย คือ จุดมุ่งหมายทางพลศึกษาที่ส่งผลให้เกิดความกระฉับกระเฉงตลอดชีวิต ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมทางกาย การเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาหรือกิจกรรมใดๆ ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านร่างกาย และ 4) ด้านสังคม ทั้งนี้องค์ประกอบที่ควรมุ่งเน้นในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยท่านหนึ่งจากคำสัมภาษณ์ได้กล่าวว่า “ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรเน้นไปในข้อที่เกี่ยวกับด้านเจตคติ หรือเรื่องของแรงจูงใจกับความเชื่อมั่นที่นักเรียนแสดงออกมา ซึ่งก่อนที่จะให้คนเรามีทักษะที่ดี เราต้องมีความแข็งแรง และความเชื่อมั่นในการแสดงทักษะต่างๆออกมา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญในเรื่องเจตคติ ผสมผสานควบคู่กับการมีทักษะที่ดี” ทั้งนี้จากความคิดเห็นที่กล่าวมา ชี้ให้เห็นว่าองค์ประกอบด้านจิตใจและด้านร่างกายเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความฉลาดรู้ทางกายในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่องค์ประกอบอื่นๆ ในด้านสังคมและด้านความรู้ผู้เชี่ยวชาญก็มีความคิดเห็นว่าเป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้เช่นกัน

2.2.2 วิธีการสอนหรือเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ควรใช้ในการสร้างความฉลาดรู้ทางกาย ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าจะต้องมีลักษณะเป็นกลุ่ม หรือการเรียนรู้แบบร่วมมือ จากคำให้สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “การทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียน จะช่วยในด้านการส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะกีฬาบาสเกตบอลก็จะไปเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมซึ่งมีความเชื่อมโยงกันกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เราจะใช้” นอกจากนี้กิจกรรมที่ใช้ จะต้องมีความท้าทายและความสนุกสนาน เช่น ใช้เกมเบ็ดเตล็ดที่เกี่ยวข้องกับทักษะนั้นๆ ในการกำหนดแบบฝึก หรือนำมาใช้ในการวัดและประเมินผล ส่วนในเรื่องของเนื้อหาในรายวิชาบาสเกตบอลนั้น การรับส่ง การยิง การเคลื่อนไหวพื้นฐาน และการเลี้ยง มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความฉลาดรู้ทางกายให้นักเรียน ดังคำให้สัมภาษณ์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยท่านหนึ่งที่มีความคิดเห็น “ทักษะที่จำเป็นคือการรับส่งเพราะการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน รวมไปถึงทักษะการเคลื่อนไหวแบบไม่ประกอบอุปกรณ์ และถ้าจะมองถึงเรื่องการสร้างความฉลาดรู้ทางกายทักษะที่สำคัญมากที่สุดคือการยิงประตู เพราะว่าการยิงประตูคือ องค์ประกอบของความฉลาดรู้ทางกายเรื่องของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมอารมณ์ ร่างกายที่มีทักษะ การมีจิตใจที่แข็งแกร่ง และความฉลาดที่จะสามารถเอาลูกบาสเกตบอลโยนใส่ห่วงประตูฝ่ายตรงข้ามได้”

2.2.3 สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการสร้างความฉลาดรู้ทางกาย ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าจะต้องมีลักษณะเป็นกิจกรรมที่มีความท้าทาย หลากหลาย ใช้เกมันทนาการ หรือส่งเสริมในเรื่องการแข่งขัน ส่วนแหล่งเรียนรู้จะใช้ในรูปแบบวีดิทัศน์ เว็บไซต์ หรืออยู่บนเว็บไซต์

โดยสื่อต้องมีความดึงดูด น่าสนใจ และอาจจะมีกิจกรรมที่ให้นักเรียนไปปฏิบัติทั้งแบบเดี่ยว และแบบบุคคล เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางกายในทุกๆ ด้าน

2.2.4 การวัดและประเมินผลในเรื่องความฉลาดรู้ทางกาย ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าในด้านความรู้ใช้ได้ทั้งข้อสอบทั้งแบบปรนัยและอัตนัย รวมไปถึงสามารถถามในเรื่องขั้นตอน การปฏิบัติทักษะต่างๆ ของนักเรียนในการวัดและประเมินด้านความรู้ได้อีกด้วย ส่วนในด้านร่างกายสามารถใช้แบบทดสอบทั้งแบบเดี่ยวและแบบกลุ่มที่มีการบูรณาการร่วมกันเพื่อสร้างเจตคติที่ดี ต่อกิจกรรมทางกายและการเล่นกีฬา โดยอาจจะเอาเกมหรือแบบฝึกที่ปฏิบัติเป็นกลุ่มมาใช้ในการประเมินร่วมด้วย และใช้เกณฑ์การประเมินทักษะในรูปแบบของรูบริกสกอร์วัดและประเมินผล ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ ส่วนด้านจิตใจและสังคมพบว่านอกเหนือจากแบบสังเกตพฤติกรรม ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าสามารถใช้เป็นแบบประเมินตนเอง ให้นักเรียนประเมินตนเองควบคู่ไปกับแบบสังเกตพฤติกรรม

สรุปผลการวิจัย

ครูผู้สอนใช้หลักการจัดการเรียนรู้โดยยึดตามตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางฯ โดยเน้นการจัดการ กิจกรรมกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือ การสาธิต และรูปแบบเกม นักเรียนมีความกตัญญูกับการวัด และประเมินผลแบบเดี่ยวมากกว่าแบบกลุ่ม และในบางกรณีมีการจัดเรียงเนื้อหาจากทักษะเนื้อหาที่มีความ สนุกสนานและท้าทายมาจัดการเรียนรู้ก่อน ส่วนแนวทางการสร้างเสริมความฉลาดรู้ทางกาย องค์ประกอบที่ควรให้ความสำคัญในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด คือ ด้านจิตใจและด้าน ร่างกาย ควบคู่ไปกับองค์ประกอบด้านสังคมและความรู้ ลักษณะของกิจกรรมจะต้องเป็นกิจกรรมกลุ่ม ที่มีความท้าทายและสนุกสนาน สื่อการเรียนรู้ต้องมีความน่าสนใจ และการวัดและประเมินผล ในองค์ประกอบด้านจิตใจและสังคมอาจใช้แบบประเมินพฤติกรรมตนเอง ควบคู่ไปกับการสังเกต

อภิปรายผล

การอภิปรายผลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพบริบทของการจัดการเรียนรู้พลศึกษารายวิชาบาสเกตบอลในโรงเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ผลของการศึกษา พบว่า หลักการจัดการเรียนรู้พลศึกษารายวิชาบาสเกตบอล ยึดตามตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางฯ โดยใช้วิธีการสอนเน้นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยรูปแบบ ต่างๆ การจัดกิจกรรมในรูปแบบเกม และการสอนแบบสาธิต สอดคล้องกับแนวคิดของ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2561) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนพลศึกษาต้องอาศัยหลักสูตรแกนกลาง เป็นแนวทางและคำนึงถึงลักษณะความต้องการด้านต่างๆ ของนักเรียน และการจัดการเรียนรู้

แบบร่วมมือและรูปแบบเกมยังสอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารณ์ พานิช (2556) ที่กล่าวว่า บทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 จะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทมาเป็นโค้ช และเปลี่ยนจากครูเป็นหลักไปเป็นผู้เรียนเป็นหลัก และงานวิจัยของ พรทิพา ตาลเหล็ก (2556) ที่พบว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.82) ใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน รองลงมา คือ วิธีสอนแบบกิจกรรม (ร้อยละ 73.82) และวิธีสอนแบบบรรยายสาธิต (ร้อยละ 57.85) ตามลำดับ

2. ผลของการศึกษา พบว่า เนื้อหาที่สอนผู้สอนจะให้ความสำคัญกับเนื้อหาในเรื่อง ทักษะการเลี้ยงลูกบาสเกตบอล ทักษะการรับส่งลูกบาสเกตบอล ทักษะการทาคะแนนที่แยกย่อยออกมาเป็นทักษะการยิงลูกบาสเกตบอล และทักษะการเลย์อัพ ซึ่งทักษะที่ครูผู้สอนให้ความสำคัญที่สุด 3 อันดับแรก มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทรัตน์ ศรีสวัสดิ์ (2560) ที่กล่าวว่าทักษะทั้ง 3 รายการที่มีความสำคัญ คือ ทักษะการเลี้ยงลูกบาสเกตบอล ทักษะการรับส่งลูกบาสเกตบอล และทักษะการยิงลูกบาสเกตบอล เป็นทักษะที่ไม่ยากซึ่งสามารถฝึกและนำไปใช้ในการเล่นกีฬาบาสเกตบอลให้เกิดความสนุกสนานได้

3. ผลของการศึกษา พบว่า วิธีในการวัดและประเมินผลในด้านพุทธิพิสัย ครูผู้สอนจะวัดและประเมินผลด้วยการสอบแบบปรนัย การสอบแบบอัตนัย ในด้านทักษะพิสัย ครูผู้สอนจะการใช้การวัดและประเมินผลในรูปแบบรายบุคคล และแบบกลุ่มโดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบรูบริก ส่วนในด้านเจตคติจะมีการใช้การสังเกตโดยมีแบบสังเกตพฤติกรรม มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2558) ที่กล่าวว่าวิธีการวัดความรู้แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การวัดที่มีคำถามเป็นปรนัย และคำถามแบบให้เขียนเรียงความ การวัดทักษะที่จะต้องให้นักเรียนแสดงการเคลื่อนไหวที่แสดงออกซึ่งทักษะของกีฬาหรือการเคลื่อนไหวนั้นๆ และด้านเจตคติที่ต้องใช้แบบสังเกตพฤติกรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพา ตาลเหล็ก (2556) ที่พบว่า โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 63.09) ประเมินด้านความรู้ ด้วยการใช้ข้อสอบแบบปรนัย และอัตนัย รองลงมา คือ ข้อสอบแบบปรนัย (ร้อยละ 57.86) และส่วนใหญ่ประเมินด้านทักษะในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยโรงเรียน (ร้อยละ 63.09) ใช้แบบทดสอบและข้อทดสอบทักษะที่เป็นมาตรฐาน ส่วนการประเมินเชิงคุณภาพโรงเรียนส่วนใหญ่มีการใช้เกณฑ์การประเมิน แบบประเมินค่า และแบบตรวจสอบรายการตามลำดับ ทั้งนี้ การวัดและประเมินผลแบบเดี่ยวที่ครูผู้สอนให้ความคิดเห็นว่าส่งผลต่อเจตคติของนักเรียนในแง่ของความกดดันมากกว่าการทดสอบแบบกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ระพีพัฒน์ เดือนเพ็ญศรี และเกษมสันต์ พานิชเจริญ (2562) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้ความสนุกในการเรียนบาสเกตบอลลดน้อยลงคือการที่นักเรียนรู้สึกกดดันกับการสอบวัดทักษะ

ตอนที่ 2 แนวทางการสร้างเสริมความฉลาดรู้ทางกายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในรายวิชาบาสเกตบอล ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ผลของการศึกษา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการฉลาดรู้ทางกาย คือ จุดมุ่งหมายทางพลศึกษาที่ส่งผลให้เกิดความกระฉับกระเฉงตลอดชีวิต ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมทางกาย และกีฬา ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านร่างกาย และ 4) ด้านสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของ ธิษณะ ขอบธรรม (2564) ที่กล่าวว่า ความฉลาดรู้ทางกายคือความสามารถที่หล่อหลอมความสามารถในการเคลื่อนไหว ความมุ่งมั่น ความมั่นใจ ในการเคลื่อนไหวต่างๆ ตลอดจนการรับรู้และตระหนักถึงคุณค่าของการเคลื่อนไหว ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้เกิดแรงกระตุ้นในบุคคลในการเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมทางกายที่หลากหลายทั้งกิจกรรมทางกายและเล่นกีฬาอย่างต่อเนื่อง และยังพบอีกว่าองค์ประกอบด้านจิตใจ และด้านร่างกายเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความฉลาดรู้ทางกายในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ Higgs, Cairney, Jurbala, Dudley, Way and Mitchell (2019) ที่กล่าวว่า การพัฒนาความฉลาดรู้ทางกายของผู้เรียนในระดับนี้จะมุ่งเน้นไปในเรื่องของทักษะ การเคลื่อนไหวพื้นฐานที่ถูกขยายกลั่นกรองไปสู่ทักษะกีฬาที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะมีความสุข และอารมณ์ร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมทางกายและการเล่นกีฬา

2. ผลของการศึกษา พบว่า วิธีการสอนหรือเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ควรใช้ในการสร้างเสริมความฉลาดรู้ทางกายจะต้องมีลักษณะเป็นกลุ่ม หรือการเรียนรู้แบบร่วมมือ และกิจกรรมดังกล่าวจะต้องมีความท้าทายและความสนุกสนาน โดยครูผู้สอนจะต้องเสริมแรงทางบวกไปด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ Visek, Achrafi, Mannix, McDonnell, Harris and DiPietro (2015) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญต่อผู้เล่นกีฬาในการรับรู้ถึงความสนุก ได้แก่ 1) พลังของทีมในเชิงบวก 2) การที่ได้พยายามสุดความสามารถ และ 3) การฝึกสอนในเชิงบวก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชนนท์ พูลศรี (2564) ที่พบว่า โปรแกรมเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางกายด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ พี แอล อี เอ ที่ประยุกต์การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีความฉลาดรู้ทางกายสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม และสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลของการศึกษา พบว่า สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการสร้างเสริมความฉลาดรู้ทางกาย จะต้องมีความเป็นกิจกรรมที่มีความท้าทาย หลากหลาย ใช้เกมเน้นทนาการ หรือส่งเสริมในเรื่องการแข่งขัน มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ Higgs et al. (2019) การพัฒนาความฉลาดรู้ทางกายในวัยรุ่นนั้น จะต้องมีการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬาหรือกิจกรรมทางกายที่มีความเป็นทางการ รวมไปถึงเข้าร่วมในกิจกรรมการแข่งขัน โดยให้ผู้เรียนรู้จากกิจกรรมที่มีความหลากหลายก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน เนื่องด้วยกิจกรรมที่ไม่เป็นทางการหรือกิจกรรมกีฬาเชิง

ประยุกต์จะช่วยลดความเครียดของนักเรียนได้ และการใช้แหล่งเรียนรู้ในรูปแบบวีดิทัศน์ เว็บไซต์ หรือเว็บไซต์ ที่จะต้องออกแบบให้มีความดึงดูด น่าสนใจ สอดคล้องกับการศึกษาของ ดนุลดา จามจุรี (2564) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนสามารถสร้างแรงจูงใจได้โดยตรงผ่านการใช้สื่อการเรียนรู้ที่น่าดึงดูด น่าพึงพอใจ และกระตุ้นอารมณ์

4. ผลของการศึกษา พบว่า การวัดและประเมินผลในเรื่องความฉลาดรู้ทางกาย ด้านจิตใจและสังคมนอกเหนือจากการใช้แบบสังเกตพฤติกรรม ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าสามารถใช้เป็นแบบประเมินตนเอง ให้นักเรียนประเมินตนเองควบคู่ไปกับแบบสังเกตพฤติกรรม สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ธิษณะ ขอบธรรม (2564) ที่พบว่าแบบประเมินความฉลาดรู้ทางกายที่พัฒนาขึ้นเป็นแบบประเมินตนเอง แบ่งออกเป็นองค์ประกอบด้านจิตใจมีข้อคำถาม จำนวน 40 ข้อ และองค์ประกอบด้านสังคมมีข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

การวัดและประเมินผลอาจปรับเปลี่ยนไปเป็นการวัดและประเมินผลในรูปแบบกลุ่ม และรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความฉลาดรู้ทางกายของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรเน้นไปในรูปแบบของกิจกรรมกลุ่มที่มีความท้าทาย ความสนุกสนาน และมีการเสริมแรงทางบวก ส่วนเนื้อหาควรเน้นไปในเรื่องทักษะการรับส่ง การยิง การเคลื่อนไหวพื้นฐาน และการเลี้ยงลูกบาสเกตบอล เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การนำไปใช้ชีวิตประจำวัน และอาจจัดเรียงเนื้อหาจากทักษะเนื้อหาที่มีความสนุกสนานและท้าทายมาจัดการเรียนรู้ก่อน ส่วนสื่อการเรียนรู้ต้องมีความน่าดึงดูด และน่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ จากการนำข้อมูลสภาพบริบทการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและแนวทางการสร้างเสริมความฉลาดรู้ทางกาย ในรายวิชาบาสเกตบอล โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร มาใช้ในการพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *แนวทางการจัดทำทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กุลิสรา จิตรชญาวนิช. (2562). *การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กลุ่มงานวิเคราะห์สถานการณ์และนโยบาย. (2564). *ความจำเป็นสำหรับการส่งเสริม “ความรอบรู้ทางกาย (Physical literacy: PL)” ให้กับคนไทยทุกกลุ่มวัย*. สืบค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2566, จาก https://tpak.or.th/th/article_print/499
- ดนุลดา จามจุรี. (2564). *การออกแบบการเรียนรู้: แนวคิดและกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธงชัย เจริญทรัพย์มณี. (2538). *บาสเกตบอล 1 [เอกสารประกอบการสอน]*. กรุงเทพฯ: คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธิษณะ ขอบธรรม. (2564). *การพัฒนาแบบประเมินความฉลาดรู้ทางกายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความสามารถพิเศษวิทยาศาสตร์ (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)*.
- นันทรัตน์ ศรีสวัสดิ์. (2560). *แนวทางการพัฒนาการสอนกีฬาบาสเกตบอล ตามกระบวนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุก (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา)*.
- พรทิศา ตาลเหล็ก. (2556). *สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)*.
- ระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี และเกษมสันต์ พานิชเจริญ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสนุกสนานในการเรียนวิชาบาสเกตบอล: กรณีศึกษา ชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม*, 15(1), น. 183-192.
- วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2558). *ประมวลบทความพลศึกษา สุขศึกษา นันทนาการ และวิทยาศาสตร์การกีฬา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. (2536). *การสอนพลศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. (2561). *หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้พลศึกษา (ฉบับปรับปรุง 2561)*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.

- วิชนนท์ พูลศรี. (2564). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางกายของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ พี แอล อี เอ* (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ศูนย์พัฒนาองค์ความรู้ด้านกิจกรรมทางกายประเทศไทย. (2563). *พื้นที่กิจกรรมทางกายในประเทศไทย หลังวิกฤตโควิด-19*. นนทบุรี: ภาพพิมพ์.
- สกุลการ สังข์ทอง. (2562). *การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2564). *รายงานสถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2564*. กรุงเทพฯ: พจนานุกรมกระทรวงศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปีการศึกษา 2565*. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2566, จาก http://www.bopp.go.th/?page_id=1828
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2562). *สถิติการศึกษาเอกชน ประจำปี 2562*. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2566, จาก https://drive.google.com/file/d/1Cs8AvT_pncAYzqcS00eAPSYKyy00gumm/view
- Australian Sports Commission. (2019). *The Australian physical literacy framework*. Retrieved August 20, 2023, from https://www.sportaus.gov.au/data/assets/pdf_file/0019/710173/35455_Physical-Literacy-Framework_access.pdf
- Higgs, C., Cairney, J., Jurbala, P., Dudley, D., Way, R. & Mitchell, D. (2019). *Developing Physical Literacy Building a New Normal for all Canadians*. Retrieved August 20, 2023, from <https://sportforlife.ca/portfolio-view/developing-physical-literacy-building-a-new-normal-for-all-canadians/>
- Vissek, A. J., Achmati, S. M., Mannix, H. M., McDonnell, K., Harris, B. S. & DiPietro, L. (2015). The fun integration theory: Toward sustaining children and adolescents' sport participation. *Journal of Physical Activity and Health*, 12, pp. 424-433.